

ב. הרמב"ם (סוטה ד, יד כפי הגירסא שלפנינו. וי"א שטעות סופר היא בספרי רמב"ם וגורסים להפך. והאו"ש דחה גרסה זו) פסק אין שייריה נאכלים. וע' קרן אורה; שפת אמת ועוד; תדושים ובאורים להלן (כ). ובאור-שמת צדד לפרש דבריו כאשר עדין לא שנתה [שבדיעבד הקריב קודם שתיש כשר] ומשום כן אין השיריים נאכלים אלא מתפורים על בית הדשן).

דף ז

- יב. א. מי שקינא לאשתו ונסתרה והוא חפץ להשקותה — כיצד הוא עושה?
ב. האם מותר לבעל להתיחד עם אשתו שקינא לה ונסתרה, קודם ההשקאה?
א. כיצד עושה לה? מוליכה לבית דין (של שלשה, לקבל עדי קינוי וסתירה. הו"ב) שבאותו מקום, ומוסרים לו שני תלמידי חכמים, ללוותם לבית דין הגדול שבירושלים, שמא יבוא עליה בדרך, והם מתרים בו שלא יבוא עליה. ואם עבר ובא, הם מעידים עליו כדי שלא ישקה, שאין המים בודקים כאשר האיש אינו מנוקה מעוון. רבי יהודה אומר: בעלה נאמן עליה ואין צריכים ללוותם.
ב. לדברי חכמים, הבעל אסור להתיחד עם אשתו הסוטה, [ואין ללמוד התר מאשתו נדה, שכן הנדה מותרת לאחר זמן ואין יצרו תקפו כל כך, משא"כ זו. ועוד, שהגדה חמורה שהיא בכרת לכך בעלה נאמן עליה, משא"כ הסוטה שהיא בלאו]. ולדברי תנא קמא בברייתא אחרת, מהתורה האיש מביא את אשתו (ללא מלווים) אבל אמרו חכמים מוסרים לו שני תלמידי חכמים שמא יבא עליה בדרך. ורבי יהודה מתיר הדבר אפילו מדרבנן.
הלכה כסתם מתני' שאסור ביחוד. הלכך כופים אותו להוציאה מביתו כדרך שמעשים לפסולות. (עפ"י שו"ע אה"ע קטו, ח ובהגר"א).

דפים ז — ח

- יג. א. מהם המעשים המקדימים לשתייה בבית המקדש?
ב. אלו מעשים היו נעשים בשער נקנור?
א. היו מעלים אותה לבית הגדול שבלשכת הגזית ('תורה — תורה' מוקן ממרא, מה להלן בשבעים ואחד אף כאן). ומושיבים אותה ביניהם ומאיימים עליה שלא בפני בעלה (רמב"ם. וע' הו"ב) כדרך שמאיימים על עדי נפשות, אומרים לה: בתי הרבה יין עושה הרבה שחוק עושה הרבה ילדות עושה הרבה שכנים הרעים עושים. עשי לשמו הגדול שנכתב בקדושה שלא ימחה על המים. ואומר לפני דברים שאינה ראויה לשמען, היא וכל משפחת בית אביה, מהודאות הצדיקים הראשונים, כיהודה וראובן שהודו וקבלו שכרם לעולם הבא ובעולם הזה.
נראה שאיום אינו מעכב, ואעפ"י שלא איימו עליה כלל — היתה שותה, כגון לאחר שגלו סנהדרין מלשכת הגזית. (עפ"י תוס'. וכ"כ המנ"ח (שסה, לו) בדעת הרמב"ם. וע' קרן אורה ופר"ח).
אם אמרה טמאה אני — שוברת כתובתה ויוצאת (ואין לה לא עיקר ולא תוספת. עפ"י שו"ת הרי"ף לו; שו"ת הרא"ש לב, ט). ואם אמרה טהורה אני — מעלים ומורידים אותה (רש"י פירש מכל ההר. ויש חולקים) ושוב מעלים כדי ליגעה, שתקצר נפשה ותודה, עד שמעמידים אותה בשער המזרח, שער

נקנור, ששם משקים את הסוטות. הכהן אוהו בבגדיה, בבית הצואר לקרעם או לפרמם, עד שהוא מגלה את לבה. וסותר את שיערה (מסיר כפתה וסותר קליעתה). רבי יהודה אומר: אם היה לבה נאה לא היה מגלהו ואם היה שיערה נאה לא היה סותר.

א. לחכמים, היו פורשים סדין בינה לבין האנשים, והכהן פונה לאחוריו ופורעה. (ספרי, מובא בתוס' ד"ה ויתגרו).

ב. אף לרבי יהודה מסירים את כיסוי שיערה, שזה מפורש בכתוב, אלא שאם הוא נאה אין סותרים הקליעה ולא מגלים את לבה. (מרומי שדה).

ג. הכהן שפורעה הוא עולה בגורל, שהיו הכהנים מטילים גורל על כך, ואפילו כהן גדול. (תוס' עפ"י תוספתא. וע' אגרות משה יו"ד ח"ד נה).

אם בעלה כהן, נראה שכהן אחר מבזה אותה ולא הוא, וגם השבעתה נעשית ע"י כהן אחר (עפ"י אור שמח — סוטה א, 1).

היתה מתכסה בלבנים — מכסה בשחורים. ואם שחורים נאים לה — מכסים אותה בגדים מכוערים. היו עלה כלי זהב וקטליאות נזמים וטבעות — מעבירים ממנה, כדי לנוולה. ואחר כך מביא חבל מצרי וקושרו למעלה מדדיה. ואין חבל המצרי מעכב. עיקר הבאתו היה כדי שלא יישמשו בגדיה. כשאין חבל מצרי אלא צלצול, אין מחזירים אחריו יותר מדאי. (תוס').

כל הרוצה לראות בא לראות. לדברי אביי, רק הנשים באות לראות ולא אנשים, ולדברי רבא אף אנשים באים אלא שהנשים חייבות לראותה שנאמר ונוסרו כל הנשים ולא תעשינה כזמתכנה. ואין מניחים שם לא עבדיה ולא שפחותיה, מפני שדעתה מתישבת בהם.

לפי הסדר הכתוב בפרשה, הבאת המנחה ונתינת המים בכלי עם העפר על ידי הכהן, קודמים להעמדת האשה בשער ניקנור ופירועה. ורק אח"כ נאמרה השבעת הכהן ומחיקת המגילה והקטרת המנחה. וכתבו התוס' (יז): שסדר הפרשה דוקא, ולא סדר המשנה. (ובדף יד. נסתפקו בדבר).

והריא"ז (כב ואילך) נקט כסדר המשנה; העמדת האשה ופירועה, הבאת המנחה, הנפתה והקרבנה (כרבי שמעון יט.), שמקריב ואח"כ שותה, הבאת מים ונתינת העפר, השבעה ומחיקת המגילה והשקאה.

והרמב"ם (פ"ג) כתב שתחילה מעמיד את האשה בשער המזרח, הכהן משביעה, מוחק המגילה במים, פורע שער האשה ובגדיה, משקה ומקריב המנחה (כחכמים).

הכהן משביעה ואומר לה את הנאמר בפרשה, כדלהלן. ומלבד השבועה היה מוסיף ומסביר לה דברים (ע' מאירי להלן לב. שו"ת ריב"ש החדשות סו"י לב) ואומר לה על מה היא שותה — על עסקי קינוי וסתירה, ובמה היא שותה — במקידה של חרש, על מה נטמאת — על עסקי שחוק וילדות, ובמה היא נטמאת — בשוגג או במזיד באונס או ברצון. וכל כך למה, כדי שלא להוציא לעז על המים (לב:). לאחר שנמחקה המגילה, מאיימים עליה שתשתה (שלא תאמר טמאה אני והיא טהורה, שלא תוציא לעז על עצמה ועל בניה). אומרים לה: בתי אם ברור לך הדבר שטהורה את, עמדי על בוריך ושתי, לפי שאין מים המרים דומין אלא לסם יבש שמונח על בשר חי, אם יש שם מכה — מחלחל ויורד, אין שם מכה — אינו מועיל כלום.

התוס' (יז): כתבו להכריח שלדברי רבי אליעזר (שם ע"א) אף לאחר ששתתה אין מאיימים עליה שתשתה, שהתורה חסה אפילו על עוברי עבירה. ואולם מדברי הרמב"ם (סוטה ג, יב טו; ד, ד-ה) אין משמע כן.

ב. בשער נקנור היו מעמידים את הסוטות להשקותן, ומטהרים את המצורעים (שהם מחוסרי כפרה ואינם יכולים להיכנס לעזרה אלא עומדים בחלל השער שלא נתקדש, ומכניסים בהונותיהם פנימה למתן דם האשם). וכן היולדות ושאר מחוסרי כפרה היו עומדים בשער, לפי שאין קרבנו של אדם קרב אא"כ עומד על גביו.

התוס' הביאו דברי התוספתא שהסוטה עומדת מבפנים והכהן מבחוץ. יש מפרשים כפשוטו, שבשעת ההשקאה עומדת הסוטה בתוך העזרה ולא בשער. ואולם ברש"י מנחות (פח:): מבואר שהיו משקים אותה בשער נקנור שלא נתקדש, [ורבנו גרשום בפירושו שם חכך בדבר]. וכן יש מדייקים מדברי הרמב"ם שהיא עומדת בשער דוקא, ואף בשעת התנופה עומדת שם אלא שמכנסת ידיה להניף. ו'לפנים' שאמרו שם היינו לפנים מהכהן, שלא יחוץ הכהן בינה ובין הקודש אלא הכהן עומד מחוצה לה והיא פנימה לו. (ע' עלה יונה עמ' קפו. וע"ע: חדושי הגרי"ז — סוטה; אור שמה — ביאת מקדש א, יז ופסוה"מ ג, כ; מקדש דוד ג, ו; אגרות משה או"ח ח"א לב, ה).

דף ח

יד. מדוע אין משקים שתי סוטות כאחת?

אין משקים שתי סוטות כאחת כדי שלא יהא לבה גס בחברתה. התוס' מפרשים דין זה על העמדתן בעזרה להשקותן. ויש אומרים שאין איסור אלא כשמשקה אותן כאחת ממש, וכדלהלן.

ופירשו שזו היא דעת רבי שמעון הדורש טעמא דקרא (שנאמר והקריב אתה — לבדה). ולפי טעם זה, כאשר היא רותתת ואין לבה גס בה — משקים. רבי יהודה אומר: לא מן השם הוא זה אלא אמר קרא אתה — לבדה (כלומר גזרת הכתוב היא). ולדבריו אפילו ברותתת אסור.

א. נראה מדברי הרמב"ם שאין הלכה כרבי שמעון הדורש בכל מקום טעמא דקרא. (ע' מחנ"א נדרים יב, יד).

ב. כתבו התוס' שלרבי יהודה אסור שתהא שם אף אשה אחרת שאינה סוטה, ש'אותה' משמע לבדה ממש.

כאשר כהן אחד משקה את שתיהן, יש טעם נוסף לאסור השקייתן כאחת, משום שאין עושים מצוות חבילות חבילות. (כן פרשו רש"י ותוס'). ויש אומרים שבכהן אחד אין לאסור מטעם זה, מפני שאינו משקה בבת אחת ממש, רק בשני כהנים המשקים כאחת ממש אסור (כן כתב המג"א סו"י קמז בשיטת הרמב"ם).

[מטעם זה אין מטהרים שני מצורעים כאחת ואין רוצעים שני עבדים כאחת ואין עורפים שתי עגלות כאחת].

(התוס' כתבו שאסור הדבר מדרבנן, מפני שנראה עליו כמשאוי. ובמקום אחר כתבו שהטעם הוא כדי שיהא לבו פנוי למצוה.)

יש אומרים שבמצוות שאינן מוטלות חובה על האדם, או שאפשר לעשותן ע"י שליח, מותר. וי"א שבמצוות דרבנן מותר. ויש חולקים.

יש אומרים שבפעולה אחת אין איסור משום חבילות חבילות.